



ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ



Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2014» атты
IX халықаралық ғылыми конференциясы

IX Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2014»

The IX International Scientific Conference for
students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION-2014»

2014 жыл 11 сәуір
11 апреля 2014 года
April 11, 2014



**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2014»
атты IX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
IX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2014»**

**PROCEEDINGS
of the IX International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2014»**

2014 жыл 11 сәуір

Астана

УДК 001(063)
ББК 72
Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2014» атты студенттер мен жас ғалымдардың IX Халықаралық ғылыми конференциясы = IX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2014» = The IX International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2014».
– Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2014. – 5831 стр.
(қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-610-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001(063)
ББК 72

ISBN 978-9965-31-610-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық
университеті, 2014

точки зрения зодчества и быта, так и духовного значения развития народного творчества и передачи ее будущему поколению.

Список использованной литературы

1. Научная библиотека диссертаций и авторефератов disser Cat <http://www.dissercat.com/content/osobennosti-muzeifikatsii-arkhitekturno-etnograficheskikh-kompleksov-predbaikalya#ixzz2wMtSsf32>
2. Шмелев В. Г. Музеи под открытым небом : очерки истории возникновения и развития. — К., 1983. — 119 с.
3. http://www.kkkm.ru/static/uploaded/files/koncepcija_sozdaniya_muzeinogo_kompleksa_k_rasnojarskii_krai_geograficheskii_centra_rossii.pdf
4. <http://www.construction-technology.ru/landiz/5/2.php>

УДК 74.747.012.1

**ТҰРҒЫН ОРТАНЫҢ ДИЗАЙНЫҢ ЖОБАЛАУДА АДАМНЫҢ ТЕМПЕРАМЕНТІ
МЕН АЛТЫН ҚИМА ПРОПОРЦИЯСЫН ҚАБЫЛДАУ
ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН ЕСКЕРУ ӘДІСТЕРІ**

Муканова С.О.

999_soul@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ магистранты, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі – п.ғ.к., доцент Бегімбай К.М.

Көпшілік жағдайда дизайнерлер тұрғын үйдің ішкі ортасын ұйымдастырғанда, онда тіршілік ететін адамдардың талғамдарына және әдеттеріне сай етіп жабдықтайды. Сондықтан әрбір үйдің өз қожайынының темпераментінің көрініс табуы заңдылық, ал интерьері оның өмір салтының ерекше таңбасы деп айтуға болады. Адамның психологиялық ерекшеліктері негізінде төрт темперамент ретінде жіктеледі.

Бір жерге жиналған балалардың жүріс-тұрысына бақылау жасп көрейік. Топтың арасындағы әр баланың өзіне тән жаратылысына сай мінез-құлқы бар. Мысалы, олардың біреуі ұжымның бірігіп атқарып жатқан іс-әрекетінен тыс қылық көрсетіп, аяқ-қолға тұрмай жүгіріп жүр, топтағы басқа балаларға өзінің даралығын көрсетуге барынша тырысады: «мендігін» еш толассыз қарқынды қимыл-қозғалыспен мәлім етіп бағады және шыр айналып, ықыласы бір ойыннан басқа ойынға ауысып, бір мезгілде топтағы барлық ойын түрлеріне қатысып, ойнап жүр. Ондай бала түрін жұрт «ұшқалақ» деп атайды. Ал, психолог-мамандар бұл темперамент иесін «холерик» типіне жатқызады.

Енді бір бала өз ойыншығымен ойнап отырады: оған бөгде ойыншық керек емес, ол оған үйреншікті және жаңаға сенімсіздікпен қарайды. Ондай бала жаңа киімге және жағдайға ұмтылмайды, құрдастармен салыстыра қарайтын болсақ, ол дамуы жағынан сәл тежелген сияқты болып көрінуі мүмкін. Бірақ та, оның бар ынтасы өз жан дүниесіне жұмылдырылған және мінезі байсалды. Бұл бала «флегматик» типіне жатады. Ұжымдағы келесі темперамент иесі белсенді, жылы шырайлы және әр нәрсеге әуесті бала. Ол достарды, ойындарды жиі өзгертуге қарсы. Бірақ, ол қоршаған ортаны үлкен ықыласпен және мүдделі түрде зерттеуге қаблетті. Ондай психотип «сангвиник» деп аталады.

Ендігі кезекте сіз қайда болмасын жайлы бұрышта өз-өзімен, өз тірлігімен ғана шектелген, ойға шомған баланы көріп қаласыз. Ол өзінің жан дүниесінде болып жатқан түрлі қобалжуларды бастан кешіп отыр және оған оны қоршаған ортада болып жатқанның бәрі дерлік мазасын алатын жат тіршілік болып көрінеді. Мысалы, бұндай типтегі темпераменті бар балаға тәрбиеші айтқан жайт маңызды емес, оған қандай дауыс ырғағымен

айтылғаны маңызды болып табылады. Оған дауыс ырғағы ашулы көрінді, сол себепті ол өз кезегінде бұл жайтқа өкпелеу не өкпелемеу керектігін саралап, толғанып отыр. Бұл баланың темперамент типі «меланхолик» деп аталады.

Жоғарыда сипатталған адамдың барлық төрт түрлі темпераментіне сай психотипіне өз кезеңінде әйгілі ғалым Гиппократ сипаттама берген. Адамдардың психологиялық типтерге және темпераменттерінің ерекшеліктеріне байырғы заманнан бастап көңіл аударылып, оларды қызықты зерттеу нысаны ретінде қарау қалыптасқан және санқилы сипаттамалар беріліп келген. Оған мысал ретінде түрлі темпераменттерді Дальдің суреттеуіне назар аударсақ, оның пайымдауынша «көпқанды адам – сангвиник, ал дәлірек айтқанда қызбалық қозуға бейім адам, холерик – көпқандылық және күйгелектікке бейім адам, флегматик – аққанды, қопсыған адам, ал, меланхолик қарасұйықты – қарақанды адам» болып табылады. Шынында да әсерлі және бейнелі сипаттама емес пе?

Біз бұдан, адамды бұрынғы кезеңдерден ғалым-психологтар зерттеп, оның темпераментін сипатағанын байқаймыз. Психология ғылымдарының зерттеу нәтижелерін адамзат қоғамының әр саласында оңтайлы қолдану өз нәтижесін беруде. Мысалы, адам тәрбиесімен айналысатын ұстаздар мен адам ағзасы мен жанын емдейтін дәрігерлер бұндай білімді өз тәжірибелерінде адамға ықпал етудің басты құралы ретінде ұтымды қолданады. Адам темпераменті типтерінің ерекшеліктерін қоғамдағы басқа да салаларда адамның табиғи қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін қолдану осы күнде үйреншікті құбылысқа айналууда. Олардың бір түрі ретінде адамға жайлы тіршілік ортасын ұйымдастырумен айналысатын сәулеттік орта дизайны саласының маманының қызметін атап өтуге болады. Жеке тапсырыс берушінің ұсынысы бойынша оған лайық тұрғын орта ұйымдастыру үшін әр адамның өзіне тән табиғи қасиеттерін, оның психологиялық ерекшеліктерін, талғамы мен тұрмыстағы қалыптасқан әдетін ескеру осы күнде ең маңызды шарт болып табылады.

Холериктер іскер және ұдайы қозғалыста болатын, талғамдары тез өзгеріп жататын адам типтеріне жатады. Сондықтан олардың тұрғын-үйлерінің кейпі көпшілік жағдайда стильдердің парадоксты қоспасы болып келетіні заңдылық: шұбар және салиқалы, жіктелген және әрқилы. Жалпы алғанда, қарама-қарсылықтардың бірлігі десе де болады. Олар батыл шешімдерге әуесқой болады және тосын жайттардан, яғни экстраваганттықтан қорықпайды. Олар жаңашыл болып келеді, сол себепті ескі заттардан тез шығынады және эмоциональдық әсерлердің үнемі ауысып тұрғанын қалайды.

Холерик типтегі темперамент иелерінің тұрғын орталарының атмосферасын құрылымдауда дизайнер ұсынған үлгі ұстамсыз темпераментті «суытуға» мүмкіндік тудыруы қажет. Салмақты суық көк түс холериктің үйге келіп, тынығуы үшін ең қолайлы түс болып табылады. Дегенмен, ол көкті қызғылт сары және көк-қызылмен батыл араластырады. Осындай қалыптасқан дәстүрден тыс түс тіркестері олардың темпераментіне өте тән.

Психологтар холериктерге көкті көгілдір және жасылдың барлық түс рендерімен араластыруға кеңес береді. Бұл түстер үйлесімі оларды бір мезгілде әрі тыныштандырады, әрі белсенді тонусын бір қалыпта ұстап отыруына септігін тигізеді. Ал, үйдегі жиһаз бен перделердегі жасыл түс сыртқы әлемнен қорғану сезімін сезінуге мүмкіндік береді. Эмоционалды тұрғыда қозуынан холериктердің жүйке жүйесі демалысқа мұқтаж болып келеді. Сондықтан олардың тіршілік ететін кеңістігін көптеген санқилы заттармен «үйіп» тастамау қажет. Холериктердің шапшаң жүрісі, көп сөйлеу дағдысы, қозғалмалы әдеті үлкен кеңістікті қажет етеді. Ал оның түрлі эмоциялармен «жүктілігін» тұрғын кеңістікте қарапайым және «қатал» пішінді заттардың болуы арқылы «теңестіруге» болады. Оларға минимализм стилі немесе қазіргі жоғары технологиялы интерьерлер жағымды әсер қалдырады. Өйткені олардың ескірмеген, жаңа дәстүрлі заттарға деген сүйіспеншілігінің зор екендігін белгілі жайт. Келесі темперамент типі сангвиниктердің мінездері жарқын сипатқа ие, белсенді және әр уақытта пайдалы шаруамен айналысу үстінде болады, әр нәрсеге әуес және басқалармен оңай тіл табыса біледі, адамға әрдайым көмекке келуге әзір, мейірбан және іскер адамдар.

Сангвиниктер жарық түстерге және молшылыққа бай – сары, қызғылт сары, жарқын

қызыл, кәріптас және терракота сияқты түстерді ұнатады. Олар батыл және шырынды түс үйлесімдерінен «қорықпайды», өйткені оларға кез келген орта қолайлы болып келеді.

Аталмыш темперамент иелерінің үйлері түрлі түсті бояуларға толы болуы мүмкін, өйткені олардың өмірлері де алуан әуестерге – достармен қарым-қатынастарға, көңілді мерекелерге толы. Олардың басында қалаулы жұмысы және бақытты жанұясы бар. Дегенмен, олар тек өзінің ғана емес және бөгденің басындағы келеңсіз мәселелерді де шешуге ат салысуға әрдайым дайын, туған-туыс, жора-жолдас пен көрші-қолаңға үнемі қарайласып жүреді. Сангвиниктің шаңырағы ұдайы қуанышқа толы, себебі ол оны жағымды энергиясымен қуаттандырып отырады және онымен төңіреkteгілермен әрдайым бөлісуге әзір. Сондықтан оның үйінде әрдайым қонақ үзілмейді. Үй іші жануарлары қатар өмір сүреді, ал бала бөлмесінде – тұрақты әлек және шу. Осындай қарқынды өмір сангвиникті жалықтырмайды, өйткені ол өзі оның басты ұйытқысы болып табылады.

Сангвиниктер қоршаған кеңістікті және айналасындағы бұрқыраған өмірді жақсы көреді. Олар интерьерде жиһаздың шамадан тыс болуына қарсы, керісінше, кеңістікті үнемі кеңейтуге мүдделі – қабырғаларды бұзып, бөлмелерді біріктірумен қатар интерьердегі жиһаздарды ерекше тәсілмен орналастырумен айналысуға құштар жандар.

Келесі психотип – флегматик. Ол байсалды және оның сенімділігі білімдерге, есеп айырысуға негізделген. Істелетін іс жайлы ғана сөйлейді, жұмыс істеу алдында барлық «қарсы» және «қарсы емес» жақтарын ойластырып, барлық кедергілерді аластату жолдарын алдын-ала қарастырады. Флегматик эмоционалды тұрғыдан алғанда тұрақты, ол оңай ренжи бермейді, кез келген жағдайда байсалдылық және ұстамдылық танытады, қызбалыққа салынбайды. Жаңа жағдайдағы ортаға баяу және ауыр бейімделеді. Оның мінезі тыныш, нық, ең бастысы «дербес» тұрғын-үйді қажетсінеді. Төменде көрсетілген интерьер түрі қолайлы болып келеді.

Жылы және жайлы «ұя» – флегматиктер үшін ең басты тұрғын орта сапалары болып табылады. Жылы «ұяға» кез келген келушіде күтілген сезімі болады, бірақ «үйінде емес» екені де сезіледі. Ол өз үйінде қонақтарды қабылдауды жақсы көреді, бірақ көбінесе үй ішін, оның қалай ұйымдастырылғанын көріп бағаласын деп шақырады. Ондай үйдің мекендеушілері айналаны өздеріне құрметпен ұсынылған құнды кәдесыйлармен және олар үшін ғана бағалы заттармен толтырып қоюға әуес болып келеді. Дәстүрді сыйлап жақсы таныс және әлдеқашан ескірген заттармен қоштасуға асықпайды. Бос қалған кез келген кеңістікті естеліктерге толы дүниемен толтыруға ұмтылады.

Бұл ортада өткір бұрыштарға орын жоқ, барлық жиһаз мәнерлі оюлы және жұмсақ толықтырғыштармен сыналған доғал пішінді болып келеді. Ағаш, әсіресе тұтас ағаштан жасалған бұйымдар осындай үйге өте лайықты. Сіз бұл ортада суық, карама-қарсы, кара және ақ түстерді таба алмайсыз. Интерьерде жылы пастелді тондар басым болып келеді. Бұл үйде қатты шыны, суық мәрмәр немесе жалтыр заттар болмайды.

Келесі темперамент иесі – меланхолик. Ол ылғи абыржып, үрейленіп, жамандықты тосып, соған тап болатынына сенімді кейіпте өмір кешеді. Сондықтан ол өз үйін сыртқы әлемнен қоршайтын бекініс-қорған сияқты етіп ұйымдастырады. Бұндай типтегі адамдардың уайымшылдыққа бейім болуы – олардың туа бітті өмірден түңілген пессимист болғандығының емес, шамадан тыс артық әсерленгіштік қасиеттерінің себебінен.

Сыртынан қарағанда меланхолиялық темпераментті адамдар ойшыл, өз жан дүниесіне батқан адам кейпінде көрінеді. Олардың көзқарасы өзіндік субъективтік бағытта, өзін-өзі қазбалауға бейім және өзінің басынан кешкен сәтсіз жағдайларын ұзақ есте сақтайды. Өз ішкі әлемімен шектелгендіктеріне карамай, бұл адамдар романтик және сезімтал болып келеді. Олар фотосуреттерді және ұмытылмас заттарды сақтауға бейім. Олардың үйлерінде дос, ата-ана, жастық шақтағы әсерлермен сабақтас заттар көп. Оларға ескі суреттерді тастау қиынға түседі, өйткені «олар төсектің үстінде балалық шақта ілініп тұрған еді, ал өзі салған бала шақтағы суреттер – әжесін еске салады». Егер де бұл «экспонаттар» интерьерде ашық көрініп тұрмаса да, үйде олар қайда болсын ұқыпты түрде ұзақ сақталып жатады.

Уайымшыл әрі эмоцияға бой берген меланхолик үйдің интерьерін мұқият ойластырып

ұйымдастырады. Себебі ол өз үйін қоршаған әлемнен қорғайтын қабыршақтай көреді. Оның интерьерінде ештеңе оған кездейсоқ немесе бөтен емес. Тұрмыстық күйзелістер және қоздырғыштар меланхоликтер тұратын ортада мүлдем болмауы шарт, ол олардан барынша аулақ болуға тырысады. Тұрғын үйдің атмосферасы жайлы және жылы, байсалды және қолайлы болуға тиісті. Меланхоликтердің стиль талғамдары өте алуан болуы мүмкін – дәстүрлі классикалық стильден бастап заманауи жоғары технологиялық хай-тәкке дейін ұштасуы әбден мүмкін [1].

Интерьерді жобалауда психологиялық ерекшеліктермен қатар «Алтын қима» теориясын да қолдану өте маңызды екенін айтқанбыз. Себебі ең танымал өнер туындылары, негізінде, алтын қима пропорцияларын қолдану арқылы керемет гармониялық ғажайып сұлулыққа баулиды. Өнер туындыларына алтын қима схемасының қолдану арқылы зерттеу, есептеулер табысты шешімін табуда. Жалпы дизайн салаларында – сәулеттік, графикалық, өндірістік, медиа және жаңа технологияға негделген дизайн болсын, оның құрылу нысаны белгілі бір көркем заңдылықтарға тәуелді екені белгілі жайт. Жобаларда, сызбаларда, плакаттарда, суреттерде, көлемдік-кеңістік, декоративті элементтер және модельдерде алтын қима қолданылған болса, оның көркемділігі едәуір артады. Кез-келген тұрғын ортаның дизайның жобалауда осы айтылған дизайн құрылым қағидаларын қолдансақ, тұрғын орта интерьері едәуір ұтымды көрініс табады. Оған көмек ретінде – керемет гармониялық пішінді іздестіретін «Алтын қима» теориясы мен оның қабылдануы және әр адамның психологиялық сезіну ерекшеліктерін ескеру ережелерін жобалық қызметте қолданысқа енгізу болып табылады.

Леонардо да Винчи «алтын қиманы» оқып үйрену үшін көп көңіл бөлген. Ол дұрыс бесбұрыштардан құрылған стереометриялық фигураларда қима жүргізгенде, әр уақытта қабырғаларының қатынасы алтын бөлудегі тік төртбұрыштар шығып отырған. Сондықтан, мұндай бөлуді «алтын қима» деп атады. Бұл атау әлі күнге шейін қолданысқа ие.

Алтын тікбұрыштардан квадраттарды жүйелі шексіздікке дейін кесіп тастап, әрдайым қарсы нүктелерді шеңбер ширегімен қоссақ біз қарапайым қисық аламыз. Көне грек ғалымы Архимед оған бірінші болып назар аударған және оны зерттеп, серіппе теңдеуін шығарған. Қазіргі уақытта Архимед серіппесі техникада кеңінен қолданылады. Осындай қарапайым қисық, көбіне, тұрғын ортаны жобалауда баспалдақ формасының дизайнында қолданылады.

Евклид дұрыс бесбұрыш пішінін құрастырған. Бір қызығы бесбұрыштың ішінен бесбұрыш жасап жалғастырсақ, оның өзара тең қатынастары сақтала береді. Осыған байланысты жұлдызды бесбұрыш сонымен қатар «алтын қима» жалпы өнерде, жобалауда, дизайнда өте табысты қолданылып келеді[2].

Жұлдызды бесбұрыш пентаграмма деп аталады. Пифагорлықтар өздерінің талисмандары ретінде бесбұрышты жұлдызды таңдаған. Ол денсаулықтың символы мен танымдылықтың графикалық таңбасы және белгісі ретінде қызмет етті. Яғни олар бұл таңбамен үй ішін де безендірген деген тұжырым бар.

Қазіргі уақытта екі гипотеза бар, оның ең бірінші мағынасы пентаграмма, ал екінші мағынасы «алтын қима». Пентаграмманы ешкім ойлап тапқан жоқ, оны тек көшіріп алды. Бесбұрышты жұлдыздың жеміс ағаштарындағы гүлдердегі бес жапырақ, теңіз жұлдызы тәрізді түрлері бар. Және құбылыстарды табиғат жаратылымдарын адамдар қанша мың жыл бақылап келеді. Сол себепті, гармониялық сұлулыққа бай объектілердің геометриялық бейнелеулері – пентаграмма, ертеректен белгілі болып, қазір графикалық не сәулеттік дизайн түрлерінде, соның ішінде тұрғын орта дизайнын жобалауда көрініс тауып, оның көркемділігін әлдеқайда арттыруда.

Пифагорлықтар, өздерінің одақтас эмблемамен таңдаған пентаграммасын – бес бұрышты жұлдызды және шеңберді бірдей тең бөліктерге бөлуге арнады. Альбрехт Дюрер Германиядан алып келген дұрыс бес бұрышты құру туралы нақты теориясын Птолемейдің ұлы «Альмагест» шығармасымен одақтастырды. Дюрердің дұрыс бес-бұрышты қолданылу қызығушылығы орта ғасырда арабтық және готикалық оюларда, қамал тұрғызуда және дәрімен атылатын қару-жарақ құрастыруда көрініс тапқан. Леонардо да Винчи көпбұрыштар

туралы көп жазғанымен, тек қана Дюрер ұрпаққа ортағасырлық құрастыруларды қалдырған. Әрине, Дюрер Евклидтің «Бастамасымен» (цикуль және сызғыштың көмегімен тұрғызулар) таныс болған, бірақ өзінің «Өлшеулі басшылығына» кіргізген жоқ. Евклид ұсынған дұрыс бесбұрыштың құрылысы ортаңғы және шеткі қатынастағы дұрыс кесінді бөлігін енгізеді, ол нәтижесінде алтын кесінді деп аталып, бірнеше жүздеген жылдар бойы өзіне сәулетшілер мен дизайнерлердің назарын аударып келген[3].

Сонымен біз кез-келген тұрғын ортаның дизайның жобалауда дизайн құрылым қағидаларымен қатар керемет гармониялық «алтын қима» теориясы мен әр адамның психологиялық қабылдау ерекшеліктерін ескеру ережелерін тұрғын орта ішін ұйымдастыру барысында бірегейлі қолданысқа енгізсек, тұрғын орта интерьері әр үй иесі үшін ұнамды әрі жағымды болып, көркемділігі артып және ұтымды көрініс табатынына сенімдіміз..

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Воробьева С. Дизайнердің анықтамасы. – Москва: Медиа, 2010, 289 б.
2. Пидоу Д. Геометрия және өнер. – Москва: Мир, 1979, 103 б.
3. Стахов А. Алтын пропорция коды. – Алматы: Альфа, 1999, 72 б.

УДК: 7.01:745.522(574)

РОЛЬ СОВРЕМЕННОЙ АРХИТЕКТУРЫ В СИНТЕЗЕ ИСКУССТВА ДИЗАЙНА И ГОБЕЛЕНА

Муканов М.Ф.

malik_flober@mail.ru

Докторант и старший преподаватель кафедры «Живопись» Казахской Национальной Академии искусств им. Т. Жургенова.
Научный руководитель – А. С. Галимжанова

Первым жилищем первобытного человека обеспечила сама природа, предоставив в его распоряжение свои естественные укрытия в виде гротов, пещер и скальных расщелин. Осваивая и обустривая естественные природные архитектурные объемы, люди обживают их, создавая различные функциональные предметы быта сообразно назначению. Они не знают, что в будущем этот процесс назовут искусством дизайна. Некоторая часть этих рукотворных вещей несла не только практичную функцию, но и эстетическую – украшать и облагораживать жизненное пространство. Таким образом, зародилось декоративно-прикладное искусство, и образовались первые взаимосвязи в комплексной системе архитектурно-пространственной эстетики.

Рассматривая социальное распределение человеческого общества, можно с уверенностью сказать, что уже в то время люди делились на два основных класса – потребителей и созидателей. И последних было не мало, поскольку перед людьми стояла актуальная задача – выйти за пределы своей пространственной среды с творческим желанием не только освоить окружающий мир, но и перестроить его согласно своим потребностям. Одному или группе таких людей пришла мысль, что они не смогут всегда жить в тех условиях, которыми их обеспечила природа. Желая коренным образом изменить ситуацию, они водружают первый стоящий камень более или менее прямоугольной формы – менгир. И «...здесь мы впервые встречаемся с потребностью человека к выявлению вертикальных сил зодчества, первое противопоставление творческого «Я» бесконечной горизонтали вселенной» [1].

И в дальнейшем вся созидательная деятельность человека в области освоения архитектурных пространств будет неразрывно связана не только с его желанием творить,